

Overweging Eshof 22 december 2024. Lezing Lucas 1, 39-45 (en Micha 5, 1-4a).

Vierde advent, een paar dagen voor kerst. Nog even en de decembermaand zit er weer op. December de maand van tegenstellingen.

Voor de één is het een drukke maand die te snel gaat, voor de ander een maand waar geen einde aan lijkt te komen. De één wordt moedeloos van de korte dagen, die dan ook nog grijs en regenachtig zijn, de ander geniet van het ophangen van zoveel mogelijk lichtjes.

En dan heb je ook nog het nieuws over geweld. Ver weg, maar ook explosies in Den Haag, Purmerend, Vlaardingen. Zelfs hier in Hoevelaken worden mensen op de grond gewerkt als ze iets over het afsteken van vuurwerk zeggen. Tegelijk is het de maand van kerst, als we juist extra aan de ander willen denken en het woord 'vrede'.

De grootste tegenstelling voor mij is Kerst zelf. Het feest dat steeds grootser gevierd wordt, steeds meer Amerikaans. Uitbundiger, steeds meer pracht en praal, eten en cadeau's.

En dat is eigenlijk gek.

Want in het verhaal van vandaag worden we door Lucas en Micha juist bepaald bij het kleine en eenvoudige. Micha noemt Bethlehem, een klein gewoon stadje. Niets bijzonders. Maar het telt mee, wordt gezien.

Op weg naar het geboorteverhaal stelt Lucas twee vrouwen centraal.

Een heel hoofdstuk over gewone mensen, vrouwen, a.s. moeders, daar begint zijn goede boodschap mee.

Dit lijkt wel de handtekening van God: niet het grote is belangrijk maar juist het kleine, het niet geziene. De wereld omgekeerd.

Gewone mensen worden uitgekozen. Twee vrouwen Elisabeth en Maria. Vrouwen die openstaan voor wat God met hen doet. Zo zegt Maria tegen de engel Gabriël: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.' Ook van Elisabeth staat dat zij gelovig was, op God gericht. God maakt deel uit van hun leven, van hun denken.

Dat heeft wel consequenties. Elisabeth wordt op hoge leeftijd zwanger. Maria wordt zwanger als ongetrouwd tienermeisje. Maria gaat 'haastig' naar Elisabeth. Het nieuws van de engel is te groot voor haar alleen. Ze heeft iemand nodig om te delen wat haar is overkomen. Een lotgenoot die misschien begrijpt wat ze zelf niet begrijpt.

Twee vrouwen die samen komen.

Vervuld van nieuw leven. Zwanger van hoop en toekomst. Ik kan me voorstellen dat ze elkaar nodig hebben. Als je leven op de kop staat is het goed als je dit met een ander kunt delen. Aan het eind van dit verhaal schrijft Lucas: Maria bleef zo'n drie maanden bij Elisabeth en ging naar huis. Toe maar! Drie maanden samen. Niet alleen zoekt Maria een lotgenoot in deze verwarrende tijd, maar ze nemen ook uitgebreid de tijd voor elkaar.

Het is blijkbaar goed om de tijd te nemen als je grote veranderingen meemaakt.

Wanneer Maria binnenkomt en Elisabeth begroet gebeurt er iets vreemds. Maria hoeft niets te vertellen of uit te leggen. De reactie van haar ongeboren kind is voldoende om Maria te begrijpen. De heilige Geest vervult haar, zo vertelt Lucas. Een kind zonder stem, maakt de boodschap helder. Hadden we het over klein en niet meetellen als handtekening van God? Verstaan wat je niet kunt horen.

De reactie van Elisabeth is intens: ze schreeuwt het uit van blijdschap. De ongehoorde geeft zij een luide stem.

Staan wij open voor de mensen die geen stem hebben?

Ik denk terug aan een ervaring van een paar jaar geleden. Voor mijn scriptie bezocht ik vieringen in instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking. Vlak voor het begin van zo'n viering werd naast mij een man in een rolstoel gereden. Hij kon zich moeilijk bewegen, en praten lukte niet. Het boekje waaruit we zongen en ik voor hem hield duwde hij weg. Lezen lukte blijkbaar ook niet. Ik vond het moeilijk om toch contact te maken met hem. Aan het eind van de dienst na de zegen werd het lied "Heer, raak mij aan" gezongen waarbij ieder die dat wilde hun hand op de schouder van de buurman of vrouw kon leggen. Ik aarzelde, zou dat op prijs gesteld worden door mijn buurman in zijn rolstoel. Blijkbaar voelde hij mijn aarzeling en hij legde zijn arm om mij heen. Elkaar verstaan zonder woorden. Maar ook: ik was degene die ontving, hij gaf! De rollen waren opeens omgedraaid.

Openstaan voor de ander maakt je bereid om te ontvangen. Ontvankelijk.
Zoals Maria en Elisabeth zich openstelden voor het onverwachte, het onvoorstelbare.
Zoals wij ons voorbereiden in deze tijd van advent.

Elisabeth eindigt met de woorden:

Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan.'

Vaak is dit geloven tegen beter weten in.

Bij die woorden moet ik denken aan wat wij hier doen met onze weg van vrede.

Heel mooi een weg *ván* vrede, niet *náár* vrede. "Vrede", zegt Awraham Soetendorp is niet zomaar een woord, het is een opdracht van degene die het uitspreekt. Vrede zeggen spoort aan tot vrede doen.

De weg van vrede maken we niet alleen, dat doen we samen.

We schrijven woorden op, korte zinnen, wensen, onze hoop, ons verlangen. Woorden die ons helpen de weg van vrede te bewandelen.

Woorden als Vertrouwen

Stil zijn

Kijken wat ons verbindt

Echt naar elkaar luisteren

De dieren moeten ook blij zijn.

Naast de ander staan.

Het zijn woorden gericht op de ander, op de wereld. We plaatsen onszelf niet in het centrum, we maken ons ontvankelijk voor wat komen gaat. Afhankelijk hoe de ander reageert.

Het zijn woorden waarmee we elkaar inspireren en aanmoedigen.

En laten we eerlijk zijn het zijn vaak woorden die groter zijn dan onze realiteitszin toelaat.

Maar wel woorden waarin we de handtekening van God kunnen herkennen.

Gelukkig lopen we de weg niet alleen.

Amen.